

**PRIJEDLOG ZAKONA O
POTVRĐIVANJU UGOVORA O
ENERGETSKOJ ZAJEDNICI S
KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici sadržana je u odredbi članka 139. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 41/01- pročišćeni tekst).

II. Ocjena stanja i cilj koji se donošenjem Zakona o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici želi postići

Sukladno ugovoru s Europskom komisijom, Republika Grčka je 1996. godine preuzela inicijativu u kreiranju energetske zajednice na jugoistoku Europe. Europska zajednica s jedne strane i Republika Albanija, Republika Bugarska, Bosna i Hercegovina, bivša Jugoslavenska Republika Makedonija, Republika Rumunjska, Republika Srbija i Crna Gora, Republika Turska i Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu s druge strane potpisale su *Memorandum o dogovoru o Regionalnom tržištu električne energije u jugoistočnoj Europi i o njegovom uključivanju u interno tržište električne energije Europske unije* ("Memorandum iz Atene - 2002"), koji nije bio međunarodno pravni obvezujući dokument i kojega je Republika Hrvatska potpisala u ožujku 2003. godine prilikom uručivanja zahtjeva u Bruxellesu za pristupanje u EU.

Tijekom 2003. godine na sastancima Stalne skupine na visokoj razini (koja je jedna od radnih skupina osnovanih «Memorandumom iz Atene – 2002.») u Rimu i Ateni pokrenuta je inicijativa od EU, Europske komisije, za izmjenom potpisanog Memoranduma iz Atene - 2002, radi proširenja područja primjene i na tržište prirodnog plina, pa je pripremljen novi *Memorandum o dogovoru o Regionalnom energetske tržištu u jugoistočnoj Europi i njegovom uključivanju u interno energetske tržište Europske zajednice* (Atenski memorandum - 2003).

Od sredine 2003. godine paralelno s radom na stvaranju Atenskog memoranduma - 2003 Europska komisija je nagovještavala da priprema međunarodni ugovor o energetskoj suradnji pa je u ljeto 2004. godine na sastanku Stalne skupine na visokoj razini predstavljen prvi nacrt Ugovora o Energetskoj zajednici. Vlada Republike Hrvatske je svojim odlukama od 2. rujna 2004. godine osnovala Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za koordinaciju priprema i praćenje pregovora i Stručnu radnu skupinu za pripremu i praćenje pregovora. Povjerenstvo Vlade je osnovano s ciljem analize predloženog ugovora, davanja preporuka Vladi u svezi s mogućnostima Republike Hrvatske oko sklapanja Ugovora i davanje smjernica Stručnoj radnoj skupini.

Dana 25. listopada 2005. godine u Ateni je potpisan Ugovor o Energetskoj zajednici između Europske zajednice s jedne strane, te Republike Albanije, Republike Bugarske, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Republike Makedonije, Republike Crne Gore, Rumunjske, Republike Srbije i Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu, s druge strane.

Ugovor o Energetskoj zajednici sklopljen je s ciljem uspostave među strankama cjelovitog tržišta prirodnog plina i električne energije koje bi kasnije moglo uključiti i druge energetske proizvode i prijenosnike kao što je tekući prirodni plin, benzin, vodik ili druge temeljne mrežne infrastrukture, a u cilju stvaranja regulatornog i tržišnog okvira sposobnog da privuče investicije u plinsku mrežu, proizvodnju energije i prijenosne mreže, tako da sve stranke mogu imati pristup stabilnoj i stalnoj opskrbi plinom i električnom energijom koja je bitna za

gospodarski razvitak i socijalnu stabilnost te usklađivanje zemljopisnog opsega odnosnih tržišta proizvoda.

Potpisnice ugovora će biti ustrajne da potiču visoku razinu osiguravanja dostupnosti plina i električne energije svim građanima na temelju obveza javnih službi, i da postignu gospodarski i društveni napredak i visoku razinu zaposlenosti kao i dobro uravnotežen i održiv razvitak kroz stvaranje područja bez unutarnjih granica za plin i električnu energiju. Uz želje za povećanje sigurnosti opskrbe jedinstvenog regulatornog prostora osiguravanjem stabilnoga regulatornoga okvira potrebnoga za regiju u kojoj se mogu razvijati veze s kaspijskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama plina i iskorištavati prirodne rezerve prirodnog plina, ugljena i vodne energije, nastoji se poboljšati stanje okoliša u odnosu na plin i električnu energiju vezano uz energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije. Kako bi se smanjilo opterećenje na sustavima plina i električne energije na državnoj razini i doprinijelo razrješavanju lokalnih nestašica plina i električne energije, treba uspostaviti posebna pravila za olakšavanje trgovine plinom i električnom energijom koja su također potrebna kako bi se stvorio jedinstven regulatorni prostor za zemljopisni opseg odnosnih tržišta proizvoda.

Stvaranje zajednice i potvrđivanje Ugovora pridonosi i ostvarenju nekih drugih ciljeva kao što su smanjenje siromaštva i razlika u regiji, povećanje sigurnosti i stabilnosti u regiji kako političke tako i energetske te socijalni i ekonomski napredak zemalja, uz približavanje jednog važnog gospodarskog polja standardu Europske Unije.

Za izvršavanje Ugovora nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Ugovor se sklapa na razdoblje od 10 godina od datuma stupanja na snagu uz mogućnost produljenja jednoglasnom odlukom Vijeća ministara. Ako se takva odluka ne donese, Ugovor se može nastaviti primjenjivati između onih stranaka koje su glasovale u prilog produljenju, pod uvjetom da njihov broj iznosi najmanje dvije trećine stranaka Energetske zajednice. Svaka se stranka može povući iz ovog Ugovora uz prethodnu obavijest odaslanu šest mjeseci unaprijed, a naslovljenu na Tajništvo. Ugovor stranke odobravaju u skladu s njihovim domaćim postupcima, a stupa na snagu prvog dana mjeseca nakon datuma na koji su Europska komisija i šest ugovornih stranaka obavijestile o završetku postupaka nužnih za stupanje na snagu. Obavijest se šalje glavnom tajniku Vijeća Europske unije koji je pohranitelj za ovaj Ugovor.

III. Osnovna pitanja koja se predlažu urediti Zakonom o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici

Stupanjem na snagu potvrđenog Ugovora o Energetskoj zajednici ugovorne stranke između sebe osnivaju Energetsku zajednicu čije aktivnosti uključuju:

- a) primjenu pojedinih dijelova pravne stečevina Zajednice u pogledu energije, okoliša, tržišnog natjecanja i obnovljivih izvora;
- b) uspostavljanje regulatornog okvira koji omogućuje učinkovit rad tržišta umrežene energije. Umrežena energija uključuje električnu energiju i plin u smislu Direktiva Europske zajednice 2003/54/EZ i 2003/55/EZ preko područja ugovornih stranaka i dijela teritorija Europske zajednice i koji uključuje stvaranje jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili prijevoz umrežene energije.
- c) nadzor nad unilateralnim mjerama zaštite i stvaranje tržišta umrežene energije bez unutarnjih granica za sve stranke, uključujući koordinaciju međusobne pomoći u slučaju ozbiljnih poremećaja u energetske mrežama ili vanjskih prekida, a koje mogu uključivati postizanje zajedničke energetske trgovinske politike.

Komisija europske zajednice djeluje kao koordinator navedenih aktivnosti

U svrhu postizanja ciljeva određenih Ugovorom osnivaju se institucije Energetske zajednice:

a) Vijeće ministara – osigurava opće smjernice politike, poduzima mjere i donosi proceduralne akte

b) Stalna skupina na visokoj razini - priprema rad Vijeća ministara; odobrava zahtjeve za tehničkom pomoći dostavljene od međunarodnih donatorskih organizacija, međunarodnih financijskih institucija i bilateralnih donatora; izvještava Vijeće ministara o napretku postignutom u pravcu postizanja ciljeva ovog Ugovora; poduzima mjere, ukoliko je ovlasti Vijeće ministara; donosi proceduralne akte koji ne uključuju dodjeljivanje zadataka, ovlasti ili obveza drugim institucijama Energetske zajednice te raspravlja o razvoju pravne stečevine na temelju izvješća koje redovito predaje Europska komisija.

c) Regulatorni odbor na sastancima u Ateni - savjetuje Vijeće ministara ili Stalnu skupinu na visokoj razini o detaljima statutarne, tehničkih i regulatorne pravila; izdaje preporuke koje se tiču prekograničnih sporova koji uključuju jednog ili dva regulatora, na zahtjev bilo kojeg od regulatora; poduzima mjere, ako ga ovlasti Vijeće ministara; i donosi proceduralne akte

d) Forumi - dva Foruma sastavljena od predstavnika svih zainteresiranih strana, uključujući industriju, regulatore, skupine koje zastupaju industriju i potrošače savjetuju Energetsku zajednicu, a predsjedaju im predstavnici Europske zajednice

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini i Regulatorni odbor poduzimaju mjere koje mogu imati oblik odluke ili preporuke uz obvezu stranke da provode odluke koje su im upućene u njihovom domaćem pravnom sustavu u vremenskom roku navedenom u odluci.

Radi pokrića troškova poslovanja Energetske zajednice nužne za funkcioniranje njenih institucija Vijeće ministara usvaja proračun Energetske zajednice proceduralnim aktom svake dvije godine.

IV. Ocjena sredstava potrebnih za provođenje Zakona

Ukupni proračun Energetske zajednice se procjenjuje na oko 6 milijuna eura godišnje, a sukladno Ugovoru doprinosi svake pojedine stanke su sljedeći:

Stranke	Doprinos u postocima
Europska zajednica	94.9 %
Republika Albanija	0.1 %
Republika Bugarska	1%
Bosna i Hercegovina	0.3 %
Republika Hrvatska	0.5%
Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija	0.1%
Republika Crna Gora	0.1%
Rumunjska	2.2%
Republika Srbija	0.7%
Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu	0.1%

U 2006. godini proračun će u cijelosti podmiriti Europska unija. Doprinos Republike Hrvatske u proračunu Energetske zajednice za svaku sljedeću godinu iznosio bi 0,5% ukupnog proračuna tj. oko 30.000 eura. Slijedom navedenoga, Republika Hrvatska bi za provođenje ovoga Zakona trebala osigurati sredstva u iznosu cca 30. 000 eura godišnje.

V. Prijedlog za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o energetskej zajednici po hitnom postupku

Temelj za donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o energetskej zajednici po hitnom postupku nalazi se u članku 159. stavku 1. poslovnika Hrvatskog sabora («Narodne novine», broj 71/00, 129/00, 117/01, 6/02 – pročišćeni tekst, 41/02 i 91/03) i to u odredbi «drugim osobito opravdanim državnim razlozima».

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojima država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kako i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka u pravilu ne mogu vršiti izmjene i dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj prijedlog Zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjujući prvo i drugo čitanje.

VI. Konačni prijedlog Zakona o potvrđivanju Ugovora o energetskej zajednici

Članak 1.

Potvrđuje se Ugovor o Energetskoj zajednici potpisan 25. listopada 2005. godine u Ateni, u izvorniku na engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Ugovora o Energetskoj zajednici iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

Ugovor o Energetskoj zajednici

Stranke:

Europska zajednica s jedne strane,

i

sljedeće ugovorne stranke s druge strane:

- Republika Albanija, Republika Bugarska, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Crna Gora, Rumunjska, Republika Srbija, (u daljnjem tekstu: uključene stranke),

i

- Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu u skladu s Odlukom br. 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda,

gradeći na Atenskom procesu i Atenskim memorandumu o razumijevanju iz 2002. i 2003.,

primjećujući da su Republika Bugarska, Rumunjska i Republika Hrvatska zemlje kandidati za pristup Europskoj uniji, te da je Republika Makedonija također predala zahtjev za članstvo,

primjećujući da je Europsko vijeće u Kopenhagenu u prosincu 2002. potvrdilo europsku perspektivu Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, i Srbije i Crne Gore kao potencijalnih kandidata za pristup Europskoj uniji, i naglasilo odlučnost da podrži njihove napore u približavanju Europskoj uniji,

prisjećajući se da je Europsko vijeće u Solunu u lipnju 2003. ovjerilo «Solunski program za Zapadni Balkan: prema europskim integracijama» čiji je cilj daljnje učvršćivanje povlaštenih odnosa između EU-a i Zapadnog Balkana i kojom je EU potakla zemlje regije da usvoje pravno obvezujući ugovor o tržištu energije u jugoistočnoj Europi,

prisjećajući se Euro-mediteranskog procesa partnerstva i Europske politike prema susjedima,

prisjećajući se doprinosa Pakta stabilnosti za jugoistočnu Europu koji u svojoj biti ima potrebu jačanja suradnje među državama i narodima jugoistočne Europe i unapređivanja uvjeta za mir, stabilnost i gospodarski razvitak,

odlučne da uspostave među strankama cjelovito tržište prirodnog plina i električne energije, koje se temelji na zajedničkom interesu i međusobnoj solidarnosti,

smatrajući da to cjelovito tržište može kasnije uključiti druge energetske proizvode i prijenosnike, kao što je tekući prirodni plin, benzin, vodik ili druge temeljne mrežne infrastrukture,

ustrajne da stvore stabilan regulatorni i tržišni okvir sposoban da privuče investicije u plinsku mrežu, proizvodnju energije i prijenosne mreže, tako da sve stranke mogu imati pristup stabilnoj i stalnoj opskrbi plinom i električnom energijom koja je bitna za gospodarski razvitak i socijalnu stabilnost,

ustrajne da stvore stabilni regulatorni prostor za trgovanje plinom i električnom energijom koje je potrebno da se uskladi zemljopisni opseg odnosnih tržišta proizvoda,

prihvaćajući da su područja Republike Austrije, Helenske Republike, Republike Mađarske, Republike Italije i Republike Slovenije prirodno integrirana, ili da na njih izravno utječe funkcioniranje tržišta plinom i električnom energijom ugovornih stranaka,

ustrajne da potiču visoku razinu osiguravanja dostupnosti plina i električne energije svim građanima na temelju obveza javnih službi, i da postignu gospodarski i društveni napredak i visoku razinu zaposlenosti kao i dobro uravnotežen i održiv razvitak kroz stvaranje područja bez unutarnjih granica za plin i električnu energiju,

želeći povećati sigurnost opskrbe jedinstvenog regulatornog prostora osiguravanjem stabilnoga regulatornoga okvira potrebnoga za regiju u kojoj se mogu razvijati veze s kaspiskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama plina i iskorištavati prirodne rezerve prirodnog plina, ugljena i vodne energije,

nastojeći poboljšati stanje okoliša u odnosu na plin i električnu energiju vezano uz energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije,

ustrajne u razvijanju tržišnog natjecanja na tržištu plina i električne energije na širem planu i na iskorištavanju ekonomija razmjera,

smatrajući da, kako bi se postigli ti ciljevi, treba uspostaviti integriranu strukturu širokog raspona regulacije tržišta koju podržavaju jake institucije i učinkoviti nadzor, uz odgovarajuću uključenost privatnog sektora,

smatrajući da, kako bi se smanjilo opterećenje na sustavima plina i električne energije na državnoj razini i doprinijelo razrješavanju lokalnih nestašica plina i električne energije, treba uspostaviti posebna pravila za olakšavanje trgovine plinom i električnom energijom; i da su takva pravila potrebna kako bi se stvorio jedinstven regulatorni prostor za zemljopisni opseg odnosnih tržišta proizvoda,

odlučile su osnovati Energetsku zajednici.

GLAVA I. - NAČELA

Članak 1

Ovim Ugovorom, stranke između sebe osnivaju Energetska zajednicu.

Države članice Europske zajednice mogu postati sudionice Energetske zajednice u skladu s člankom 95. ovog Ugovora.

Članak 2

1) Zadatak zajednice za energiju je organiziranje odnosa između stranaka i stvaranje pravnog i gospodarskog okvira za umreženu energiju, definiranu u stavku 2, s ciljem:

(a) stvaranja stabilnog regulatornog i tržišnog okvira sposobnog da privuče ulaganja u plinske mreže, proizvodnju energije, te prijenosne i distributivne mreže, kako bi sve stranke imale pristup stabilnoj i stalnoj opskrbi energijom koja je bitna za gospodarski razvitak i socijalnu stabilnost,

(b) stvaranja jedinstvenog regulatornog prostora za trgovinu umreženom energijom, koji je potreban kako bi se udovoljilo zemljopisnom opsegu odnosnih tržišta proizvoda,

(c) povećanja sigurnosti opskrbe jedinstvenog regulatornog prostora osiguravanjem poticaja za povezivanje s kaspiskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama plina, i iskorištavanja prirodnih rezervi prirodnog plina, ugljena i vodne energije,

(d) poboljšanja stanja okoliša u odnosu na umreženu energiju i pripadajuće energetske učinkovitosti, poticanja korištenja obnovljivih izvora energije, i uspostavljanja uvjeta za trgovinu energijom u jedinstvenom regulatornom prostoru,

(e) razvijanja tržišnog natjecanja umrežene energije na širom zemljopisnom temelju i iskorištavanja ekonomija razmjera.

2) „Umrežena energija“ uključuje električnu energiju i plin u smislu Direktiva Europske zajednice 2003/54/EZ i 2003/55/EZ.¹

---

¹ Direktiva Europske zajednice 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električnom energijom, Službeni list Europske unije br. L 176 od 15. srpnja 2003. godine, str.37.-56.; i Direktiva Europske zajednice 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište zemnim plinom, Službeni list Europske unije br. L 176 od 15. srpnja 2003. godine str. 57.-78.

Članak 3

U smislu članka 2., aktivnosti Energetske zajednice uključuju:

(a) Primjenu između ugovornih stranaka pravne stečevine Zajednice u pogledu energije, okoliša, tržišnog natjecanja i obnovljivih izvora, kako je opisano u Glavi II., koja je prilagođena institucionalnom okviru Energetske zajednice i posebnim okolnostima u svakoj od ugovornih stranaka (u daljnjem se tekstu naziva „Proširenje pravne stečevine Zajednice“) i kao što je opisano u Glavi II. ovoga Ugovora.

(b) Uspostavljanje specifičnog regulatornog okvira koji omogućuje učinkovit rad tržišta umrežene energije preko područja ugovornih stranaka i dijela teritorija Europske zajednice, i koji uključuje stvaranje jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili prijevoz umrežene energije, te nadzor nad unilateralnim mjerama zaštite (u daljnjem tekstu naziva «Mehanizam za djelovanje tržišta umrežene energije», kao što je opisano u Glavi III. ovog Ugovora.

(c) Stvaranje tržišta umrežene energije bez unutarnjih granica za sve stranke, uključujući koordinaciju međusobne pomoći u slučaju ozbiljnih poremećaja u energetske mrežama ili vanjskih prekida, a koje mogu uključivati postizanje zajedničke energetske trgovinske politike (u daljnjem tekstu se naziva «Stvaranje jedinstvenog energetskeg tržišta») koja je detaljnije opisana u Glavi IV.

Članak 4

Komisija europske zajednice (u daljnjem tekstu Europska komisija) djeluje kao koordinator triju aktivnosti opisanih u članku 3.

Članak 5

Energetska zajednica slijedi pravnu stečevinu opisanu u Glavi II., prilagođenu institucionalnom okviru ovog Ugovora i specifičnoj situaciji svake ugovorne stranke, kako bi se osigurala visoka razina sigurnosti investicija i optimalnog ulaganja.

Članak 6

Stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere, bilo opće ili pojedine, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ovog Ugovora. Stranke olakšavaju ostvarivanje zadaća Energetske zajednice. Stranke se suzdržavaju od bilo kakvih mjera koje bi mogle dovesti u opasnost ostvarivanje ciljeva ovog Ugovora.

Članak 7

Unutar područja primjene ovog Ugovora zabranjena je svaka diskriminacija.

Članak 8

Ništa u ovom Ugovoru ne smije utjecati na prava stranke da određuje uvjete za iskorištavanje njenih izvora energije, na izbor između različitih izvora energije i opću strukturu njene opskrbe energijom.

GLAVA II. – PROŠIRENJE PRAVNE STEČEVINE ZAJEDNICE

POGLAVLJE I. – ZEMLJOPISNO PODRUČJE PRIMJENE

Članak 9

Odredbe i mjere navedene u ovoj Glavi primjenjuju se na područjima uključenih stranaka i na teritoriju pod nadležnošću Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu.

POGLAVLJE II. – PRAVNA STEČEVINA IZ PODRUČJA ENERGETIKE

Članak 10

Svaka ugovorna stranka provodi relevantnu pravnu stečevinu Zajednice iz područja energetike u skladu s vremenskim rasporedom za provedbu tih mjera određenim u Dodatku I.

Članak 11

«Pravna stečevina Zajednice iz područja energetike», u smislu ovog Ugovora, znači Direktivu Europske zajednice 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, Direktivu Europske zajednice 2003/55/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i Uredbu Europske zajednice 1228/2003/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima za pristup mreži za prekogranične razmjene električne energije.²

---

² Službeno glasilo Europske unije br. 176 od 15. srpnja 2003.godine str. 1-10

POGLAVLJE III. - PRAVNA STEČEVINA ZAJEDNICE IZ PODRUČJA OKOLIŠA

Članak 12

Svaka ugovorna stranka provodi pravnu stečevinu Zajednice iz područja okoliša u skladu s vremenskim rasporedom za provedbu tih mjera određenim u Dodatku II.

Članak 13

Stranke priznaju važnost Protokola iz Kyota. Svaka ugovorna stranka nastojat će mu pristupiti.

Članak 14

Stranke priznaju važnost pravila navedenih u Direktivi 96/61/EC Europskog vijeća od 24. rujna 1996. o integriranom sprečavanju zagađivanja i nadzoru. Svaka ugovorna stranka nastojat će provesti Direktivu.

Članak 15

Nakon stupanja na snagu ovog Ugovora, nova izgradnja, a zatim i rad postrojenja za proizvodnju moraju biti usklađeni s pravnom stečevinom Zajednice iz područja okoliša.

Članak 16

«Pravna stečevina Zajednice iz područja okoliša» znači

- (i) Direktivu Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, a koja je nadopunjena Direktivom Vijeća 97/11/EZ od 3. ožujka 1997., te Direktivu 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003..
- (ii) Direktivu Vijeća 1999/32/EZ od 26. travnja 1999., koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u određenim tekućim gorivima i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktivu 93/12/EEZ
- (iii) Direktivu 2001/80/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. o ograničenju emisija određenih zagađivača u zrak iz velikih postrojenja sa spaljivanjem i
- (vi) članak 4. stavak 2. Direktive Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. o očuvanju divljih ptica.

Članak 17

Odredbe i mjere navedene u ovom Poglavlju primjenjuju se samo na umreženu energiju.

POGLAVLJE IV. – PRAVNA STEČEVINA ZAJEDNICE IZ PODRUČJA TRŽIŠNOG NATJECANJA

Članak 18

1) Sljedeće je nespojivo s ispravnim funkcioniranjem Ugovora, jer može utjecati na trgovinu umreženom energijom između ugovornih stranaka:

(a) svi ugovori između poduzeća, odluke udruženja poduzeća i usklađene prakse koje imaju za predmet ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja,

(b) zlouporaba od jednog ili više poduzeća dominantnog položaja na tržištu između ugovornih stranaka u cjelini ili u njegovom značajnom dijelu.

(c) bilo kakva javna pomoć koja narušava, ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti određenim poduzećima ili određenim energetske resursima.

2) Svako postupanje suprotno ovom članku procjenjuje se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila članka 81., 82. i 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice priložen uz Dodatak III.

Članak 19

U odnosu na javna poduzeća i poduzeća kojima su odobrena posebna ili ekskluzivna prava, svaka ugovorna stranka osigurava da u roku od 6 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora, budu potvrđena načela Ugovora o osnivanju Europske zajednice, posebice njezin članak 86. stavak 1. i 2. (priložen u Dodatku III.).

POGLAVLJE V. – PRAVNA STEČEVINA ZAJEDNICE IZ PODRUČJA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Članak 20

Svaka ugovorna stranka dostavlja Europskoj komisiji u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Ugovora Plana provedbe Direktive 2001/77/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promociji električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora na unutarnjem tržištu električne energije i plan provedbe Direktive 2003/30/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2003. o promociji uporabe biogoriva ili drugih obnovljivih goriva za transport. Europska komisija podnosi programe svake ugovorne stranke Vijeću ministara na usvajanje.

POGLAVLJE VI. – USKLAĐENOST S OPĆENITO PRIMJENJIVIM NORMAMA EUROPSKE ZAJEDNICE

Članak 21

U roku od godine dana od stupanja na snagu ovog Ugovora, Tajništvo sastavlja popis opće primjenjivih normi Europske zajednice koji se dostavlja Vijeću ministara i usvaja jednostavnom većinom.

Članak 22

Ugovorne stranke u roku od godine dana od usvajanja popisa usvajaju planove razvitka za usklađivanje svojih sektora umrežene energije s Opće primjenjivim normama Europske zajednice.

Članak 23

«Opće primjenjive norme Europske zajednice» odnose se na norme nekog tehničkog sustava, koji se primjenjuje u Europskoj zajednici, potrebne su za siguran i učinkovit rad operativnih mrežnih sustava, uključujući aspekte prijenosa, prekograničnih povezivanja, modulaciju i opće sigurnosne norme tehničkog sustava izdane tamo gdje je primjenjivo putem Europskog odbora za normizaciju (CEN), Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC), Zajednice za koordinaciju prijenosa električne energije (UCTE) i Europske usluge za povezivanje energetske izmjena (Easeegas) za određivanje zajedničkih pravila i poslovne prakse.

POGLAVLJE VII. – PRILAGODBA I RAZVOJ PRAVNE STEČEVINE

Članak 24

U svrhu provedbe ove Glave, Energetska zajednica usvaja mjere za prilagodbu pravne stečevine opisane u ovoj Glavi uzimajući u obzir institucionalni okvir ovog Ugovora i posebne okolnosti vezane uz svaku ugovornu stranku.

Članak 25

Energetska zajednica može poduzeti mjere za provedbu izmjena i dopuna pravne stečevine navedene u ovoj Glavi u skladu s evolucijom prava Europske zajednice.

GLAVA III. – MEHANIZAM DJELOVANJA TRŽIŠTA UMREŽENE ENERGIJE

POGLAVLJE I. – ZEMLJOPISNO PODRUČJE PRIMJENE

Članak 26

Odredbe i mjere navedene u ovoj Glavi primjenjuju se na područja uključenih stranaka, na područja pod nadležnošću Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu i na područja Europske zajednice navedene u odlomku koji slijedi.

Članak 27

U odnosu na Europsku zajednicu, odredbe i mjere navedene u ovoj Glavi primjenjuju se na područje Republike Austrije, Helenske Republike, Republike Mađarske, Republike Italije i Republike Slovenije. Nakon što uključena stranka pristupi Europskoj uniji, odredbe i mjere iz ove Glave primjenjuju se bez daljnjih formalnosti na područje nove države članice EU-a.

POGLAVLJE II. – MEHANIZAM ZA PRIJENOS UMREŽENE ENERGIJE NA VELIKE UDALJENOSTI

Članak 28

Energetska zajednica poduzima mjere za uspostavu jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili prijevoz umrežene energije.

POGLAVLJE III. - SIGURNOST OPSKRBE

Članak 29

Ugovorne stranke u roku od godine dana od stupanja na snagu ovog Ugovora, usvajaju izjave o sigurnosti opskrbe koje se odnose na raznovrsnost opskrbe, tehnološku sigurnost, zemljopisno porijeklo uvezenih goriva. Izjave se dostavljaju Tajništvu i bit će na raspolaganju za uvid svim strankama u ovom Ugovoru. One se obnavljaju svake dvije godine. Tajništvo daje upute i pomoć vezano uz te izjave.

Članak 30

Odredba članka 29 ne uključuje potrebu za izmjenom energetske politike ili prakse nabave.

POGLAVLJE IV. – OSIGURAVANJE ENERGIJE GRAĐANIMA

Članak 31

Energetska zajednica potiče visoku razinu osiguravanja mrežne energije svim građanima unutar granica obveza javnih službi sadržanih u relevantnoj pravnoj stečevini Zajednice iz područja energetike.

Članak 32

U tu svrhu Energetska zajednica može usvojiti mjere za:

- (a) omogućavanje osiguravanja energije svim građanima;
- (b) poticanje učinkovitih politika upravljanja potražnjom; i
- (c) osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja

Članak 33

Energetska zajednica može također izdavati preporuke kako bi podržala učinkovitu reformu sektora umrežene energije stranaka, uključujući među ostalim povećanje razine plaćanja energije od svih potrošača i omogućavanje dostupnosti cijena umrežene energije svim potrošačima.

POGLAVLJE V. – USKLADIVANJE

Članak 34

Energetska zajednica može poduzeti mjere koje se odnose na sukladnost oblika tržišta za djelovanje tržišta umrežene energije, kao i međusobno priznavanje dozvola i mjera koje potiču slobodno osnivanje kompanija za umreženu energiju.

POGLAVLJE VI. – OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

Članak 35

Uzimajući u obzir prednosti obnovljivih izvora energije za sigurnost opskrbe, zaštitu okoliša, socijalnu povezanost i regionalni razvitak, Energetska zajednica može poduzeti mjere za poticanje razvitka na tom području.

POGLAVLJE VII. – MJERE ZAŠTITE

Članak 36

U slučaju iznenadne krize na tržištu umrežene energije na području ugovorne stranke, na području pod privremenom upravom Ujedinjenih naroda na Kosovu, ili na području Europske zajednice navedenom u članku 27 i ako je u opasnosti fizička sigurnost ili sigurnost osoba, postrojenja ili instalacija ili integritet sustava, dotična stranka može privremeno poduzeti potrebne mjere zaštite.

Članak 37

Takve mjere trebaju izazvati najmanji mogući poremećaj u funkcioniranju tržišta umrežene energije ugovornih stranaka, i ne smiju biti šireg opsega primjene nego što je strogo potrebno za uklanjanje iznenadnih poteškoća koje su se pojavile. One ne smiju narušavati tržišno natjecanje ili nepovoljno utjecati na trgovanje na način koji nije u skladu sa zajedničkim interesom.

Članak 38

Dotična ugovorna stranka mora bez odgađanja obavijestiti Tajništvo o tim mjerama zaštite, a Tajništvo će obavijestiti ostale stranke.

Članak 39

Energetska zajednica može odlučiti da mjere zaštite koje je poduzela dotična ugovorna stranka, nisu u skladu s odredbama ovoga Poglavlja i zatražiti da ta ugovorna stranka prekine ili izmijeni te mjere zaštite.

GLAVA IV. – STVARANJE JEDINSTVENOG TRŽIŠTA ENERGIJE

POGLAVLJE I. – ZEMLJOPISNO PODRUČJE PRIMJENE

Članak 40

Odredbe i mjere iz ove Glave primjenjuju se na područja na koje se primjenjuje Ugovor o osnivanju Europske zajednice pod uvjetima navedenima u tom Ugovoru, na područja uključenih stranaka i na područja pod nadležnošću Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu.

POGLAVLJE II. – UNUTARNJE TRŽIŠTE ENERGIJOM

Članak 41

1) Među strankama su zabranjene carinske pristojbe i količinska ograničenja na uvoz i izvoz umrežene energije ili ostale mjere s jednakim učinkom. Ta zabrana odnosi se i na carinske pristojbe fiskalne prirode.

2) Stavak 1. ne pretpostavlja količinska ograničenja ili mjere s jednakim učinkom opravdane na temelju državne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; ili zaštite industrijskog ili trgovinskog vlasništva. Međutim, takva ograničenja nisu sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja trgovine među strankama.

Članak 42

1) Energetska zajednica može poduzeti mjere s ciljem stvaranja jedinstvenog tržišta bez unutarnjih granica za umreženu energiju.

2) Stavak 1. ne primjenjuje se na fiskalne mjere, ni na one koje se odnose na slobodu kretanja osoba ili na one koje se odnose na prava i interese zaposlenih osoba.

POGLAVLJE III. – VANJSKA POLITIKA TRGOVINE ENERGIJOM

Članak 43

Energetska zajednica može poduzeti Mjere potrebne za regulaciju uvoza i izvoza umrežene energije u i iz trećih zemalja s ciljem osiguravanja jednakog pristupa na i s tržišta treće zemlje u odnosu na osnovne norme zaštite okoliša i osigurati sigurno djelovanje unutarnjeg tržišta energijom.

POGLAVLJE IV.- MEĐUNARODNA POMOĆ U SLUČAJU PREKIDA

Članak 44

U slučaju prekida u opskrbi umreženom energijom koji je pogodio neku stranku, a uključuje i drugu stranku, ili neku treću zemlju, stranke trebaju tražiti brzo rješenje u skladu s odredbama ovog Poglavlja.

Članak 45

Na zahtjev stranke koja je izravno pogođena prekidom, sastaje se Vijeće ministara. Vijeće ministara može poduzeti potrebne mjere kao odgovor na prekid.

Članak 46

U roku od godine dana od stupanja na snagu ovog Ugovora, Vijeće ministara usvaja Akt o postupanje glede obveznog djelovanja međusobne pomoći prema ovom Poglavlju, koji može uključivati prijenos ovlasti na Stalnu skupinu na visokoj razini da poduzima privremene mjere.

GLAVA V. – INSTITUCIJE ENERGETSKE ZAJEDNICE

POGLAVLJE I. – VIJEĆE MINISTARA

Članak 47

Vijeće ministara osigurava postizanje ciljeva određenih u ovom Ugovoru. Ono:

- (a) osigurava opće smjernice politike,
- (b) poduzima mjere; i
- (c) donosi proceduralne akte, što može uključivati i dodjeljivanje, prema točno utvrđenim uvjetima, određenih zadataka, ovlasti i obveza za provedbu politike Energetske zajednice Stalnoj skupini na visokoj razini, Regulatornom odboru ili Tajništvu.

Članak 48

Vijeće ministara sastoji se od jednog predstavnika svake ugovorne stranke i dva predstavnika Europske zajednice. Na sjednicama može sudjelovati i jedan predstavnik svakog sudionika koji nema pravo glasa.

Članak 49

Vijeće ministara usvaja svoj interni poslovnik kao proceduralni akt.

Članak 50

Svaka ugovorna stranka predsjedava naizmjenično kroz razdoblje od šest mjeseci redosljedom, koji je određen proceduralnim aktom Vijeća ministara. Predsjedništvo saziva sjednice Vijeća ministara u mjestu o kojem odluči Predsjedništvo. Vijeće ministara sastaje se najmanje jedanput svakih šest mjeseci. Sjednice priprema Tajništvo.

Članak 51

Predsjedništvo predsjedava Vijeću ministara, a u tome mu kao potpredsjednici pomažu po jedan predstavnik Europske zajednice i jedan predstavnik budućeg predsjedatelja. Predsjedništvo i potpredsjednici pripremaju nacrt dnevnog reda.

Članak 52

Vijeće ministara podnosi godišnje izvješće o radu Energetske zajednice Europskom parlamentu i parlamentima uključenih stranaka i sudionika.

POGLAVLJE II. – STALNA SKUPINA NA VISOKOJ RAZINI

Članak 53

Stalna skupina na visokoj razini:

- (a) priprema rad Vijeća ministara;
- (b) odobrava zahtjeve za tehničkom pomoći dostavljene od međunarodnih donatorskih organizacija, međunarodnih financijskih institucija i bilateralnih donatora;
- (c) izvještava Vijeće ministara o napretku postignutom u pravcu postizanja ciljeva ovog Ugovora;
- (d) poduzima mjere, ukoliko je ovlasti Vijeće ministara; i
- (e) donosi proceduralne akte koji ne uključuju dodjeljivanje zadataka, ovlasti ili obveza drugim institucijama Energetske zajednice
- (f) raspravlja o razvoju pravne stečevine opisane u Glavi II. na temelju izvješća koje redovito predaje Europska komisija.

Članak 54

Stalna skupina na visokoj razini sastoji se od jednog predstavnika svake ugovorne stranke i dva predstavnika Europske zajednice. Na sjednicama može sudjelovati i jedan predstavnik svakog sudionika koji nema pravo glasa.

Članak 55

Stalna skupina na visokoj razini usvaja svoj interni poslovnik kao proceduralni akt.

Članak 56

Predsjedništvo saziva sjednice Stalne skupine na visokoj razini u mjestu o kojem odluči Predsjedništvo. Sjednice priprema Tajništvo.

Članak 57

Predsjedništvo predsjedava Stalnoj skupini na visokoj razini, a u tome mu kao potpredsjednici pomažu po jedan predstavnik Europske zajednice i jedan predstavnik budućeg predsjedatelja. Predsjedništvo i potpredsjednici pripremaju nacrt dnevnog reda.

POGLAVLJE III. – REGULATORNI ODBOR

Članak 58

Regulatorni odbor:

- (a) savjetuje Vijeće ministara ili Stalnu skupinu na visokoj razini o detaljima statutarnih, tehničkih i regulatornih pravila;
- (b) izdaje preporuke koje se tiču prekograničnih sporova koji uključuju jednog ili dva regulatora, na zahtjev bilo kojeg od njih;
- (c) poduzima mjere, ako ga ovlasti Vijeće ministara; i
- (d) donosi proceduralne akte.

Članak 59

Regulatorni odbor sastavljen je od jednog predstavnika regulatora energije svake ugovorne stranke, u skladu s odgovarajućim dijelovima pravne stečevine Zajednice koja se tiče energije. Europsku komisiju zastupa Europska komisija, uz pomoć jednog regulatora svakog sudionika i jednog predstavnika Europske skupine regulatora za energiju i plin (ERGEG). Ukoliko ugovorna stranka ili sudionik imaju jednog regulatora za plin i jednog regulatora za električnu energiju, tada ugovorna stranka ili sudionik određuju, uzimajući u obzir dnevni red, koji regulator prisustvuje sjednici Regulatornog odbora.

Članak 60

Regulatorni odbor usvaja svoj interni poslovnik kao proceduralni akt.

Članak 61

Regulatorni odbor bira predsjednika na razdoblje koje određuje Regulatorni odbor. Europska komisija ima ulogu potpredsjednika. Predsjednik i potpredsjednik pripremaju nacrt dnevnog reda.

Članak 62

Regulatorni odbor sastaje se u Ateni.

POGLAVLJE IV. – FORUMI

Članak 63

Dva Foruma sastavljena od predstavnika svih zainteresiranih strana, uključujući industriju, regulatore, skupine koje zastupaju industriju i potrošače savjetuju Energetsku zajednicu.

Članak 64

Forumima predsjedava predstavnik Europske zajednice.

Članak 65

Zaključci foruma usvajaju se konsenzusom i prosljeđuju Stalnoj skupini na visokoj razini.

Članak 66

Forum za električnu energiju sastaje se u Ateni. Forum za plin sastajati će se na mjestu koje odluči Vijeće ministara proceduralnim aktom.

POGLAVLJE V. – TAJNIŠTVO

Članak 67

Tajništvo:

- (a) osigurava administrativnu podršku Vijeću ministara, Stalnoj skupini na visokoj razini, Regulatornom odboru i Forumima;
- (b) ocjenjuje pravilnu provedbu obaveza, koje su stranke preuzele prema ovom Ugovoru i podnosi Vijeću ministara godišnja izvješća o napretku;
- (c) ocjenjuje i pomaže Europskoj komisiji u koordinaciji aktivnosti donatora na područjima uključenih stranaka i području pod jurisdikcijom Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu, te pruža administrativnu podršku donatorima;
- (d) izvršava druge zadatke koji su mu dodijeljeni prema ovom Ugovoru ili prema proceduralnom aktu Vijeća ministara, isključivši ovlast da poduzima mjere; i
- (e) donosi proceduralne akte.

Članak 68

Tajništvo se sastoji od direktora i takvog osoblja kakvo je potrebno Energetskoj zajednici.

Članak 69

Direktora Tajništva imenuje Vijeća ministara proceduralnim aktom. Vijeće ministara proceduralnim aktom utvrđuje pravila za angažiranje, radne uvjete i zemljopisnu ravnotežu osoblja Tajništva. Direktor bira i imenuje osoblje.

Članak 70

Pri obavljanju svojih zadataka, Direktor i osoblje ne traže i ne primaju upute od bilo koje stranke ovog Ugovora. Oni djeluju nepristrano i promiču interese Energetske zajednice.

Članak 71

Direktor Tajništva ili imenovani zamjenik pomažu Vijeću ministara, Stalnoj skupini na visokoj razini, Regulatornom odboru i forumima.

Članak 72

Sjedište Tajništva nalazi se u Beču.

POGLAVLJE VI. – PRORAČUN

Članak 73

Svaka stranka doprinosi proračunu Energetske zajednice kako je utvrđeno u Dodatku IV. Razina dopuna se može preispitati svakih pet godina na zahtjev bilo koje stranke proceduralnim aktom Vijeća ministara.

Članak 74

Vijeće ministara usvaja proračun Energetske zajednice proceduralnim aktom svake dvije godine. Proračun pokriva troškove poslovanja Energetske zajednice nužne za funkcioniranje njenih institucija. Troškovi svake pojedine institucije navode se u različitim dijelovima proračuna. Vijeće ministara donosi proceduralni akt koji točno određuje postupak za primjenu proračuna te za predočavanje i reviziju računa i inspekciju.

Članak 75

Direktor Tajništva provodi proračun u skladu s proceduralnim aktom na temelju članka 74 i Vijeću ministara podnosi godišnja izvješća o izvršenju proračuna. Vijeće ministara može proceduralnim aktom odlučiti, ako je prikladno, da povjeri nezavisnim revizorima provjeru ispravnosti izvršenja proračuna.

GLAVA VI. – POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA

POGLAVLJE I. – OPĆE ODREDBE

Članak 76

Mjere mogu imati oblik odluke ili preporuke.

Odluka u cijelosti pravno obvezuje one na koje je naslovljena.

Preporuka nema obvezujuću snagu. Stranke će u najboljoj namjeri nastojati sprovoditi preporuke.

Članak 77

Osim ako nije drugačije određeno člankom 80, svaka stranka ima jedan glas.

Članak 78

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu djelovati samo ako su prisutni predstavnici najmanje dvije trećine stranaka.

POGLAVLJE II. – MJERE U SKLADU S GLAVOM II.

Članak 79

80. Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu poduzimati mjere Prema Glavi II., na prijedlog Europske komisije. Europska komisija može izmijeniti ili povući, svoj prijedlog u bilo koje vrijeme tijekom postupka koji vodi njegovom usvajanju.

Članak 80

Svaka ugovorna stranka ima jedan glas.

Članak 81

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor djeluju na temelju većine danih glasova.

POGLAVLJE III. – MJERE U SKLADU S GLAVOM III.

Članak 82

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu poduzimati mjere Prema Glavi III., na temelju prijedloga bilo koje stranke ili Tajništva.

Članak 83

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor djeluju na temelju dvotrećinske većine danih glasova uključujući i pozitivan glas Europske zajednice.

POGLAVLJE IV. – MJERE U SKLADU S GLAVOM IV.

Članak 84

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu poduzimati mjere Prema Glavi IV., na prijedlog bilo koje stranke.

Članak 85

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor poduzimaju mjere na temelju jednoglasne odluke.

POGLAVLJE V. – PROCEDURALNI AKTI

Članak 86

Organizacijska, proračunska i pitanja transparentnosti Energetske zajednice, uključujući i prenošenje ovlasti s Vijeća ministara na Stalnu skupinu na visokoj razini, Regulatorni odbor ili Tajništvo reguliraju se proceduralnim aktom koji ima obvezujuću snagu u odnosu na institucije Energetske zajednice i, ako proceduralni akt to predviđa, u odnosu na stranke.

Članak 87

Osim ako nije drugačije određeno člankom 88., proceduralni akti donose se u skladu s postupkom donošenja odluka prema Poglavlju III. ove Glave.

Članak 88

Proceduralni akt kojim se imenuje direktor Tajništva na temelju članka 69., usvaja se jednostavnom većinom na prijedlog Europske komisije. Proceduralni akti koji se odnose na proračunska pitanja na temelju članaka 73. i 74., usvajaju se jednoglasno na prijedlog Europske komisije. Proceduralni akti kojima se dodjeljuju ovlasti Regulatornom odboru na temelju članka 47 (c) usvajaju se jednoglasno na prijedlog bilo koje stranke ili Tajništva.

GLAVA VII. – PROVEDBA ODLUKA I RJEŠAVANJE SPOROVA

Članak 89

Stranke provode odluke koje su im upućene u njihovom domaćem pravnom sustavu u vremenskom roku navedenom u odluci.

Članak 90

O nepoštivanju obveze iz Ugovora ili neprovedbi odluke naslovljene na stranku u zahtijevanom vremenskom roku, može se obavijestiti Vijeće ministara na temelju obrazloženog zahtjeva bilo koje stranke, Tajništva ili Regulatornog odbora. U tom smislu Tajništvu se mogu obratiti privatna tijela s pritužbama.

Stranka na koju se pritužba odnosi može iznijeti primjedbe po primitku zahtjeva ili pritužbe.

Članak 91

Vijeće ministara može utvrditi postojanje kršenja obveza od strane stranke. Ono odlučuje:

- a) jednostavnom većinom ako se kršenje odnosi na Glavu II.
- b) dvotrećinskom većinom ako se kršenje odnosi na Glavu III.
- c) jednoglasno ako se kršenje odnosi na Glavu IV.

Vijeće ministara može naknadno jednostavnom većinom odlučiti da opozove bilu koju odluku donesenu u skladu s ovim člankom.

Članak 92

Na zahtjev bilo koje stranke, Tajništva ili Regulatornog odbora, Vijeće ministara, djelujući jednoglasno, može ustanoviti postojanje ozbiljnog i trajnog kršenja obveza koje proizlaze iz ovog Ugovora od stranke i može suspendirati određena prava koja proizlaze iz primjene ovog Ugovora na dotičnu stranku, uključujući suspenziju prava glasovanja, isključivanje sa sjednica ili isključivanje iz mehanizama ovog Ugovora.

Vijeće ministara može naknadno jednostavnom većinom odlučiti da opozove bilo koju mjeru poduzetu u skladu s ovim člankom.

Članak 93

Kod donošenja odluka navedenih u člancima 91 i 92, Vijeće ministara djeluje ne uzimajući u obzir glasove predstavnika stranke koja je u pitanju.

GLAVA VIII. – TUMAČENJE

Članak 94

Institucije tumače bilo koji termin ili drugi pojam korišten u ovom Ugovoru, koji proizlazi iz zakona Europske zajednice u skladu s običajnim pravom Suda pravde ili Prvostupanjskog suda Europskih zajednica. Ako tumačenje ovih Sudova nije na raspolaganju, Vijeće ministara daje smjernice za tumačenje ovog Ugovora. Ono može prenijeti taj zadatak na stalnu skupštinu na visokoj razini. Takve smjernice ne mogu prejudicirati bilo koje tumačenje pravne stečevine Zajednice od strane Suda pravde ili Prvostupanjskog suda u kasnijoj fazi.

GLAVA IX. – SUDIONICI I PROMATRAČI

Članak 95

Nakon podnošenja zahtjeva Vijeću ministara, bilo koja država članica Europske zajednice može biti zastupljena u Vijeću ministara, Stalnoj skupini na visokoj razini i Regulatornom odboru pod uvjetima utvrđenim u člancima 48, 54 i 59 kao sudionik te joj može biti dopušteno da sudjeluje u raspravama Vijeća ministara, Stalne skupine na visokoj razini, Regulatornog odbora i foruma.

Članak 96

Nakon podnošenja zahtjeva Vijeću ministara u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Ugovora, Moldavija će biti primljena kao promatrač ovom Ugovoru. Nakon primitka obrazloženog zahtjeva susjedne treće države, Vijeće ministara može jednoglasno prihvatiti tu državu kao promatrača.

Promatrači mogu prisustvovati sjednicama Vijeća ministara, Stalne skupine na visokoj razini, Regulatornog odbora i foruma bez sudjelovanja u raspravama.

GLAVA X. – TRAJANJE

Članak 97

Ovaj se Ugovor sklapa na razdoblje od 10 godina od datuma stupanja na snagu. Njegovo se trajanje može produljiti jednoglasnom odlukom Vijeća ministara. ako se takva odluka ne donese, Ugovor se može nastaviti primjenjivati između onih stranaka koje su glasovale u prilog produljenju, pod uvjetom da njihov broj iznosi najmanje dvije trećine stranaka Energetske zajednice.

Članak 98

Svaka se stranka može povući iz ovog Ugovora uz prethodnu obavijest odaslanu šest mjeseci unaprijed naslovljenu na Tajništvo.

Članak 99

Nakon pristupanja uključene stranke Europskoj zajednici, ta stranka postaje sudionik prema članku 95.

GLAVA XI. – REVIZIJA I PRISTUPANJE

Članak 100

Ministarsko vijeće može, jednoglasnom odlukom svojih članova:

- (i) izmijeniti i dopuniti odredbe Glava I. do VII. ovog Ugovora;
- (ii) odlučiti da provede druge dijelove pravne stečevine koji se odnose na umreženu energiju;
- (iii) proširiti ovaj Ugovor na druge energetske proizvode i nositelje ili na druge bitne mrežne infrastrukture; i
- (iv) pristati na pristupanje nove stranke Energetskoj zajednici.

GLAVA XII. – ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 101

Bez prejudiciranja članaka 102 i 103 na prava i obveze koje proizlaze iz sporazuma koje je ugovorna stranka zaključila prije potpisivanja ovog Ugovora ne utječu odredbe ovog Ugovora. U omjeru u kojem takvi ugovori nisu u skladu s ovim Ugovorom, dotična ugovorna stranka poduzima sve odgovarajuće mjere da ukloni utvrđene neusklađenosti, najkasnije u roku od jedne godine nakon stupanja na snagu ovog Ugovora.

Članak 102

Sve obveze koje proizlaze iz ovog Ugovora ne dovode u pitanje postojeće pravne obveze stranaka koje proizlaze iz Ugovora kojim se osniva Svjetska trgovinska organizacija.

Članak 103

Ovaj Ugovor ne utječe na obaveze koje proizlaze iz sporazuma između Europske zajednice i njenih država članica s jedne strane i ugovorne stranke s druge strane. Ovaj Ugovor ne utječe na obaveze preuzete u kontekstu pregovora s ciljem pristupanja Europskoj uniji.

Članak 104

Do usvajanja Proceduralnog akta sukladno članku 50, redosljed predsjedavanja je onaj definiran Atenskim memorandumom o razumijevanju iz 2003³.

Članak 105

Ovaj Ugovor odobravaju stranke u skladu s njihovim domaćim postupcima.

Ovaj Ugovor stupa na snagu prvog dana mjeseca nakon datuma na koji su Europska komisija i šest ugovornih stranaka obavijestile o završetku postupaka nužnih za to.

Obavijest se šalje glavnom tajniku Vijeća Europske unije koji je pohranitelj za ovaj Ugovor.

Potvrđujući navedeno, prema propisima ovlašteni predstavnici potpisuju ovaj Ugovor.

---

³ Memorandum o razumijevanju koji se odnosi na Regionalno tržište energije u Jugoistočnoj Europi i njegovu integraciju u Unutarnje tržište energije Europske zajednice, potpisan u Ateni 8. prosinca 2003.godine.

DODATAK I.

VREMENSKI RASPORED PROVEDBE DIREKTIVA EZ-a BR. 2003/54 I 2003/55, I UREDBE EZ-a BR. 1228/2003 OD 26. LIPNJA 2003.

1. Podložno niže navedenim stavkom 2 i člankom 24. ovog Ugovora, svaka ugovorna stranka primjenjuje u okviru dvanaest mjeseci od stupanja na snagu ovog ugovora.
  - (i) Direktiva Europske zajednice 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26.lipnja 2003., koja se odnosi na zajednička pravila unutarnjeg tržišta električne energije;
  - (ii) Direktive Europske zajednice 2003/55/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26.lipnja 2003., koja se odnosi na zajednička pravila unutarnjeg tržišta prirodnog plina;
  - (iii) Direktive Europske zajednice 1228/2003/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26.lipnja 2003., o uvjetima pristupa mreži za prekograničnom razmjenom električne energije.

2. Svaka ugovorna stranka mora osigurati da povlašteni potrošači u smislu Direktiva Europske zajednice 2003/54/EU i 2003/55/EC budu:
  - (i) od 1. siječnja 2008. svi kupci koji nisu domaćinstva; i
  - (ii) od 1. siječnja 2015. svi kupci.

DODATAK II.

VREMENSKI RASPORED ZA PROVEDBU PRAVNE STEČEVINE KOJA SE ODNOSI NA OKOLIŠ

1. Svaka će ugovorna stranka će primijeniti Direktivu Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, a koja je nadopunjena Direktivom Vijeća 97/11/EZ od 3. ožujka 1997., te Direktivu 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. nakon stupanja na snagu ovog Ugovora.
2. Svaka ugovorna stranka će primijeniti Direktivu Vijeća 1999/32/EZ od 26. travnja 1999., koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u određenim tekućim gorivima i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktivu 93/12/EEZ, do 31. prosinca 2011.
3. Svaka će ugovorna stranka primijeniti Direktivu 2001/80/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada o ograničenju emisija određenih zagađivača u zrak iz velikih postrojenja sa spaljivanjem, do 31. prosinca 2017.
4. Svaka će ugovorna stranka primijeniti članak 4 stavak 2 Direktive Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979., o očuvanju divljih ptica, po stupanju na snagu ovog Ugovora.

DODATAK III.

Članak 81. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

1. Sljedeće je zabranjeno kao nespojivo sa zajedničkim tržištem: svi sporazumi između poduzeća, odluke udruga poduzeća i usklađene prakse koje mogu utjecati na trgovinu između država članica i koje imaju za predmet ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja unutar zajedničkog tržišta, a posebice one koje:
  - (a) izravno ili neizravno dogovaraju kupovne ili prodajne cijene ili bilo koje druge uvjete trgovanja;
  - (b) ograničavaju ili kontroliraju proizvodnju, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganje;
  - (c) dijele među sobom tržišta ili izvore opskrbe,
  - (d) primjenjuju različite uvjete na istovjetne transakcije s drugim trgovinskim strankama, stavljajući ih tako u položaj nepovoljan za tržišno natjecanje;
  - (e) sklapaju ugovore prema kojima druge stranke podliježu prihvaćanju dopunskih obaveza koje, po svojoj prirodi ili prema komercijalnoj uporabi, nemaju nikakve veze s predmetom takvih ugovora.
2. Svi sporazumi ili odluke zabranjene sukladno ovom članku automatski postaju ništavne.
3. Odredbe stavka 1. mogu se, međutim, proglasiti neprimjenjivim u slučaju:
  - bilo kojeg sporazuma ili kategorije sporazuma među poduzećima,
  - bilo koje odluke ili kategorije odluka koje donesu udruge poduzeća,
  - bilo koje usklađene prakse ili kategorije usklađenih praksi,koje doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije dobara ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka, istovremeno priznajući potrošačima pravo na pravedan dio nastalog dobra i koje:
  - (a) ne nameću tim poduzećima ograničenja koja nisu neophodna za postizanje tih ciljeva;
  - (b) ne pružaju takvim poduzećima mogućnost uklanjanja konkurencije u pogledu značajnog dijela proizvoda o kojima je riječ.

Članak 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Svaka zlouporaba dominantnog položaja jednog ili više poduzeća na zajedničkom tržištu ili njegovom značajnom dijelu zabranjuje se kao nespojiva sa zajedničkim tržištem ukoliko može utjecati na trgovinu između država članica.

Takva zlouporaba može posebice obuhvaćati:

- (a) izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih nepravednih uvjeta trgovanja;
- (b) ograničenje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
- (c) primjenu različitih uvjeta na istovjetne transakcije s drugim trgovinskim strankama, stavljajući ih tako u položaj nepovoljan za tržišno natjecanje;
- (d) sklapanje ugovora prema kojima druge stranke podliježu prihvaćanju dopunskih obaveza koje po svojoj prirodi ili prema komercijalnoj uporabi, nemaju nikakve veze s predmetom takvih ugovora.

Članak 86. stavak 1. i 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

1. U slučaju javnih poduzeća i poduzeća kojima su države članice dodijelile posebna ili ekskluzivna prava, države članice niti donose niti drže na snazi mjere suprotne pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, posebice onim pravilima predviđenim člankom 12 i člancima 81 do 89.

2. Poduzeća kojima je povjereno vođenje usluga od općeg gospodarskog interesa ili koja imaju karakter monopola koji proizvodi prihod podliježu pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, posebice pravilima o tržišnom natjecanju, u onoj mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne ometa izvođenje, u zakonu i u praksi, posebnih zadataka koji su im dodijeljeni. Na razvoj trgovine ne smije se utjecati u onolikoj mjeri koja bi bila suprotna interesima Zajednice.

Članak 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

1. Osim ako je drugačije utvrđeno ovim Ugovorom, svaka potpora koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje kroz resurse države u bilo kojem obliku, koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja dajući prednost određenim poduzećima ili proizvodnji određenih proizvoda nespojiva je, u onolikoj mjeri u kojoj utječe na trgovinu između država članica, sa zajedničkim tržištem.

2. Sljedeće je spojivo sa zajedničkim tržištem:

- (a) potpora koja ima socijalni karakter koja se dodjeljuje individualnim potrošačima, pod uvjetom da se takva potpora dodjeljuje bez diskriminacije u vezi s porijeklom proizvoda koji je u pitanju;
- (b) potpora za uklanjanje štete uzrokovane elementarnim nepogodama ili iznimnim pojavama;
- (c) potpora koja se dodjeljuje gospodarstvu pojedinih područja Savezne Republike Njemačke pogođenih podjelom Njemačke, u onolikoj mjeri u kojoj je takva potpora potrebna kako bi se nadoknadila gospodarska šteta uzrokovana tom podjelom.

3. Sljedeće se može smatrati spojivim sa zajedničkim tržištem:

- (a) potpora za promicanje gospodarskog razvoja područja u kojima je životni standard izuzetno nizak ili gdje vlada visoka nezaposlenost;
- (b) potpora za promicanje provedbe važnih projekata od zajedničke europske važnosti ili za uklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu države članice;
- (c) potpora za omogućavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ukoliko takva pomoć ne utječe nepovoljno na uvjete trgovanja u mjeri koja je suprotna zajedničkim interesima;
- (d) potpora za promicanje zaštite kulture i nasljeđa ukoliko takva potpora ne utječe na uvjete trgovanja i tržišno natjecanje u Zajednici u mjeri koja je u suprotnosti sa zajedničkim interesima;
- (e) slične druge kategorije potpore koje mogu biti utvrđene odlukom Vijeća koje djeluje na temelju kvalificirane većine na prijedlog Komisije.

DODATAK IV.

DOPRINOS PRORAČUNU

Stranke	Doprinos u postocima
Europska zajednica	94.9 %
Republika Albanija	0.1 %
Republika Bugarska	1%
Bosna i Hercegovina	0.3 %
Republika Hrvatska	0.5%
Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija	0.1%
Republika Crna Gora	0.1%
Rumunjska	2.2%
Republika Srbija	0.7%
Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu	0.1%

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Republika Hrvatska, zajedno s Republikom Albanijom, Republikom Bugarskom, Bosnom i Hercegovinom, Republikom Makedonijom, Republikom Crnom Gorom, Rumunjskom, Republikom Srbijom i Privremenom upravom Ujedinjenih naroda na Kosovu potpisala je 25. listopada 2005. godine u Ateni Ugovor o Energetskoj zajednici s Europskom zajednicom.

Sukladno članku 139. ustava Republike Hrvatske i članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora slijedi postupak potvrđivanja, čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana ovim međunarodnim ugovorom.

Uz članak 2.

Slijedi tekst Ugovora o energetskoj zajednici u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik.

Uz članak 3.

Sukladno članku 9. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave («Narodne novine», broj 199/03, 30/04, 136/04 i 22/05) Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nadležno je za provedbu ovoga Zakona.

Uz članak 4.

Ovim člankom utvrđuje se stupanje Ugovora na snagu.

Uz članak 5.

Ovim člankom određuje se da Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u «Narodnim novinama».

**Treaty
establishing the
Energy Community**

The Parties, being:

The European Community on the one hand,

And

The following Contracting Parties on the other hand:

- The Republic of Albania, the Republic of Bulgaria, Bosnia and Herzegovina, the Republic of Croatia, the former Yugoslav Republic of Macedonia, the Republic of Montenegro, Romania, the Republic of Serbia (hereafter referred to as the Adhering Parties),

and
- The United Nations Interim Administration Mission in Kosovo pursuant to the United Nations Security Council Resolution 1244,

Consolidating on the Athens Process and the 2002 and 2003 Athens Memoranda of Understanding,

Noting that the Republic of Bulgaria, Romania and the Republic of Croatia are Candidate Countries for accession to the European Union, and that the former Yugoslav Republic of Macedonia has also applied for membership,

Noting that the European Council in Copenhagen in December 2002 confirmed the European perspective of the Republic of Albania, Bosnia and Herzegovina, and Serbia and Montenegro, as potential candidates for accession of the European Union, and underlined the determination to support their efforts to move closer to the European Union,

Recalling that the European Council in Thessaloniki in June 2003 endorsed “The Thessaloniki Agenda for the Western Balkans: moving towards European integration”, which aims to further strengthen the privileged relations between the European Union and the Western Balkans and in which the European Union encouraged the countries of the region to adopt a legally binding South-East Europe energy market agreement,

Recalling the Euro-Mediterranean Partnership Process and the European Neighbourhood Policy,

Recalling the contribution of the Stability Pact for South East Europe that has as its core the need to strengthen co-operation amongst the states and nations of South East Europe and to foster the conditions for peace, stability and economic growth,

Resolved to establish among the Parties an integrated market in natural gas and electricity, based on common interest and solidarity,

Considering that this integrated market may involve at a later stage other energy products and carriers, such as liquefied natural gas, petrol, hydrogen, or other essential network infrastructures.

Determined to create a stable regulatory and market framework capable of attracting investment in gas networks, power generation and transmission networks, so that all Parties have access to the stable and continuous gas and electricity supply that is essential for economic development and social stability,

Determined to create a single regulatory space for trade in gas and electricity that is necessary to match the geographic extent of the concerned product markets,

Recognising that the territories of the Republic of Austria, of the Hellenic Republic, of the Republic of Hungary, of the Italian Republic, and of the Republic of Slovenia are naturally integrated or directly affected by the functioning of the gas and electricity markets of the Contracting Parties,

Determined to promote high levels of gas and electricity provision to all citizens based on public service obligations, and to achieve economic and social progress and a high level of employment as well as a balanced and sustainable development through the creation of an area without internal frontiers for gas and electricity,

Desiring to enhance the security of supply of the single regulatory space by providing the stable regulatory framework necessary for the region in which connections to Caspian, North African and Middle East gas reserves can be developed and indigenous reserves of natural gas, coal and hydropower can be exploited,

Committed to improving the environmental situation in relation to gas and electricity, related energy efficiency and renewable energy sources,

Determined to develop gas and electricity market competition on a broader scale and exploit economies of scale,

Considering that, to achieve these aims, a broad ranging and integrated market regulatory structure needs to be put in place supported by strong institutions and effective supervision, and with the adequate involvement of the private sector,

Considering that in order to reduce stress on the state level gas and electricity systems and contribute to resolving local gas and electricity shortages, specific rules should be put in place to facilitate gas and electricity trade; and that such rules are needed to create a single regulatory space for the geographic extent of the concerned product markets,

Have decided to create an Energy Community.

TITLE I – PRINCIPLES

Article 1

1. By this Treaty, the Parties establish among themselves an Energy Community.
2. Member States of the European Community may become Participants in the Energy Community pursuant to Article 95 of this Treaty.

Article 2

1. The task of the Energy Community shall be to organise the relations between the Parties and create a legal and economic framework in relation to Network Energy, as defined in paragraph 2, in order to:
  - (a) create a stable regulatory and market framework capable of attracting investment in gas networks, power generation, and transmission and distribution networks, so that all Parties have access to the stable and continuous energy supply that is essential for economic development and social stability,
  - (b) create a single regulatory space for trade in Network Energy that is necessary to match the geographic extent of the concerned product markets,
  - (c) enhance the security of supply of the single regulatory space by providing a stable investment climate in which connections to Caspian, North African and Middle East gas reserves can be developed, and indigenous sources of energy such as natural gas, coal and hydropower can be exploited,
  - (d) improve the environmental situation in relation to Network Energy and related energy efficiency, foster the use of renewable energy, and set out the conditions for energy trade in the single regulatory space,
  - (e) develop Network Energy market competition on a broader geographic scale and exploit economies of scale.
2. “Network Energy” shall include the electricity and gas sectors falling within the scope of the European Community Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC¹.

---

¹ Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity, Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 37 – 56; and Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas, Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 57 – 78.

Article 3

For the purposes of Article 2, the activities of the Energy Community shall include:

- (a) the implementation by the Contracting Parties of the *acquis communautaire* on energy, environment, competition and renewables, as described in Title II below, adapted to both the institutional framework of the Energy Community and the specific situation of each of the Contracting Parties (hereinafter referred to as “the extension of the *acquis communautaire*”), as further described in Title II;
- (b) the setting up of a specific regulatory framework permitting the efficient operation of Network Energy markets across the territories of the Contracting Parties and part of the territory of the European Community, and including the creation of a single mechanism for the cross-border transmission and/or transportation of Network Energy, and the supervision of unilateral safeguard measures (hereinafter referred to as “the mechanism for operation of Network Energy markets”), as further described in Title III;
- (c) the creation for the Parties of a market in Network Energy without internal frontiers, including the coordination of mutual assistance in case of serious disturbance to the energy networks or external disruptions, and which may include the achievement of a common external energy trade policy (hereinafter referred to as “the creation of a single energy market”), as further described in Title IV.

Article 4

The Commission of the European Communities (hereinafter referred to as “the European Commission”) shall act as co-ordinator of the three activities described in Article 3.

Article 5

The Energy Community shall follow the *acquis communautaire* described in Title II, adapted to both the institutional framework of this Treaty and the specific situation of each of the Contracting Parties, with a view to ensuring high levels of investment security and optimal investments.

Article 6

The Parties shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty. The Parties shall facilitate the achievement of the Energy Community’s tasks. The Parties shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of this Treaty.

Article 7

Any discrimination within the scope of this Treaty shall be prohibited.

Article 8

Nothing in this Treaty shall affect the rights of a Party to determine the conditions for exploiting its energy resources, its choice between different energy sources and the general structure of its energy supply.

TITLE II – THE EXTENSION OF THE ACQUIS COMMUNAUTAIRE

CHAPTER I – GEOGRAPHIC SCOPE

Article 9

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Adhering Parties, and to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo.

CHAPTER II – THE ACQUIS ON ENERGY

Article 10

Each Contracting Party shall implement the *acquis communautaire* on energy in compliance with the timetable for the implementation of those measures set out in Annex I.

Article 11

The “*acquis communautaire* on energy”, for the purpose of this Treaty, shall mean (i) the Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity, (ii) the Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas, and (iii) the Regulation 1228/2003/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity².

---

² Official Journal of the European Union n° L 176 of 15 July 2003, p. 1 – 10

CHAPTER III – THE ACQUIS ON ENVIRONMENT

Article 12

Each Contracting Party shall implement the *acquis communautaire* on Environment in compliance with the timetable for the implementation of those measures set out in Annex II.

Article 13

The Parties recognise the importance of the Kyoto Protocol. Each Contracting Party shall endeavour to accede to it.

Article 14

The Parties recognise the importance of the rules set out in Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 concerning integrated pollution prevention and control. Each Contracting Party shall endeavour to implement that Directive.

Article 15

After the entry into force of this Treaty, the construction and operation of new generating plants shall comply with the *acquis communautaire* on environment.

Article 16

The “*acquis communautaire* on environment”, for the purpose of this Treaty, shall mean (i) Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directive 97/11/EC of 3 March 1997 and Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, (ii) Council Directive 1999/32/EC of 26 April 1999 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels and amending Directive 93/12/EEC, (iii) Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants, and (iv) Article 4(2) of Directive 79/409/EEC of the Council of 2 April 1979 on the conservation of wild birds.

Article 17

The provisions of and the Measures taken under this Chapter shall only apply to Network Energy.

CHAPTER IV – THE ACQUIS ON COMPETITION

Article 18

1. The following shall be incompatible with the proper functioning of the Treaty, insofar as they may affect trade of Network Energy between the Contracting Parties:

- (a) all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition,
- (b) abuse by one or more undertakings of a dominant position in the market between the Contracting Parties as a whole or in a substantial part thereof,
- (c) any public aid which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or certain energy resources.

2. Any practices contrary to this Article shall be assessed on the basis of criteria arising from the application of the rules of Articles 81, 82 and 87 of the Treaty establishing the European Community (attached in Annex III).

Article 19

With regard to public undertakings and undertakings to which special or exclusive rights have been granted, each Contracting Party shall ensure that as from 6 months following the date of entry force of this Treaty, the principles of the Treaty establishing the European Community, in particular Article 86 (1) and (2) thereof (attached in Annex III), are upheld.

CHAPTER V – THE ACQUIS FOR RENEWABLES

Article 20

Each Contracting Party shall provide to the European Commission within one year of the date of entry into force of this Treaty a plan to implement Directive 2001/77/EC of the European Parliament and of the Council of 27 September 2001 on the promotion of electricity produced from renewable energy sources in the internal electricity market and Directive 2003/30/EC of the European Parliament and of the Council of 8 May 2003 on the promotion of the use of biofuels or other renewable fuels for transport. The European Commission shall present the plan of each Contracting Party to the Ministerial Council for adoption.

CHAPTER VI – COMPLIANCE WITH GENERALLY APPLICABLE STANDARDS OF THE EUROPEAN COMMUNITY

Article 21

Within one year of the date of entry into force of this Treaty, the Secretariat shall draw up a list of the Generally Applicable Standards of the European Community, to be submitted to the Ministerial Council for adoption.

Article 22

The Contracting Parties shall, within one year of the adoption of the list, adopt development plans to bring their Network Energy sectors into line with these Generally Applicable Standards of the European Community.

Article 23

“Generally Applicable Standards of the European Community” shall refer to any technical system standard that is applied within the European Community, and is necessary for operating network systems safely and efficiently, including aspects of transmission, cross-border connections, modulation and general technical system security standards issued where applicable via the European Committee for Standardization (CEN), the European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) and similar normation bodies or as issued by the Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity (UCTE) and the European Association for the Streamlining of Energy Exchanges (Easeegas) for common rule setting and business practices.

CHAPTER VII – THE ADAPTATION AND EVOLUTION OF THE ACQUIS

Article 24

For the implementation of this Title, the Energy Community shall adopt Measures adapting the *acquis communautaire* described in this Title, taking into account both the institutional framework of this Treaty and the specific situation of each of the Contracting Parties.

Article 25

The Energy Community may take Measures to implement amendments to the *acquis communautaire* described in this Title, in line with the evolution of European Community law.

TITLE III – MECHANISM FOR OPERATION OF NETWORK ENERGY MARKETS

CHAPTER I – GEOGRAPHIC SCOPE

Article 26

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Adhering Parties, to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, and to the territories of the European Community referred to in Article 27 .

Article 27

As regard the European Community, the provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories of the Republic of Austria, of the Hellenic Republic, of the Republic of Hungary, of the Italian Republic, and of the Republic of Slovenia. Upon accession to the European Union of an Adhering Party, the provisions of and the Measures taken under this Title shall, without any further formalities, also apply to the territory of that new Member State.

CHAPTER II – MECHANISM FOR LONG-DISTANCE TRANSPORTATION OF NETWORK ENERGY

Article 28

The Energy Community shall take additional Measures establishing a single mechanism for the cross-border transmission and/or transportation of Network Energy.

CHAPTER III – SECURITY OF SUPPLY

Article 29

The Parties shall, within one year of the date of entry into force of this Treaty, adopt security of supply statements describing in particular diversity of supply, technological security, and geographic origin of imported fuels. The statements shall be communicated to the Secretariat, and shall be available to any Party to this Treaty. They shall be updated every two years. The Secretariat shall give guidance and assistance with respect to such statements.

Article 30

Article 29 does not imply a necessity to change energy policies or purchasing practices.

CHAPTER IV – PROVISION OF ENERGY TO CITIZENS

Article 31

The Energy Community shall promote high levels of provision of Network Energy to all its citizens within the limits of the public service obligations contained in the relevant *acquis communautaire* on energy.

Article 32

For this purpose, the Energy Community may take Measures to:

- (a) allow for the universal provision of electricity;
- (b) foster effective demand management policies;
- (c) ensure fair competition.

Article 33

The Energy Community may also make Recommendations to support effective reform of the Network Energy sectors of the Parties, including *inter alia* to increase the level of payment for energy by all customers, and to foster the affordability of Network Energy prices to consumers.

CHAPTER V – HARMONISATION

Article 34

The Energy Community may take Measures concerning compatibility of market designs for the operation of Network Energy markets, as well as mutual recognition of licenses and Measures fostering free establishment of Network Energy companies.

CHAPTER VI – RENEWABLE ENERGY SOURCES AND ENERGY EFFICIENCY

Article 35

The Energy Community may adopt Measures to foster development in the areas of renewable energy sources and energy efficiency, taking account of their advantages for security of supply, environment protection, social cohesion and regional development.

CHAPTER VII – SAFEGUARD MEASURES

Article 36

In the event of a sudden crisis on the Network Energy market in the territory of an Adhering Party, the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, or a territory of the European Community referred to in Article 27, where the physical safety or security of persons, or Network Energy apparatus or installations or system integrity is threatened in this territory, the concerned Party may temporarily take necessary safeguard measures.

Article 37

Such safeguard measures shall cause the least possible disturbance in the functioning of the Network Energy market of the Parties, and not be wider in scope than is strictly necessary to remedy the sudden difficulties which have arisen. They shall not distort competition or adversely affect trade in a manner which is at variance with the common interest.

Article 38

The Party concerned shall without delay notify these safeguard measures to the Secretariat, which shall immediately inform the other Parties.

Article 39

The Energy Community may decide that the safeguard measures taken by the Party concerned do not comply with the provisions of this Chapter, and request that Party to put an end to, or modify, those safeguard measures.

TITLE IV – THE CREATION OF A SINGLE ENERGY MARKET

CHAPTER I – GEOGRAPHIC SCOPE

Article 40

The provisions of and the Measures taken under this Title shall apply to the territories to which the Treaty establishing the European Community applies under the conditions laid down in that Treaty, to the territories of the Adhering Parties and to the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Mission in Kosovo.

CHAPTER II – INTERNAL ENERGY MARKET

Article 41

1. Customs duties and quantitative restrictions on the import and export of Network Energy and all measures having equivalent effect, shall be prohibited between the Parties. This prohibition shall also apply to customs duties of a fiscal nature.
2. Paragraph 1 shall not preclude quantitative restrictions or measures having equivalent effect, justified on grounds of public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants, or the protection of industrial and commercial property. Such restrictions or measures shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction on trade between the Parties.

Article 42

1. The Energy Community may take Measures with the aim of creating a single market without internal frontiers for Network Energy.
2. Paragraph 1 shall not apply to fiscal measures, to those relating to the free movement of persons nor to those relating to the rights and interests of employed persons.

CHAPTER III – EXTERNAL ENERGY TRADE POLICY

Article 43

The Energy Community may take Measures necessary for the regulation of imports and exports of Network Energy to and from third countries with a view to ensuring equivalent access to and from third country markets in respect of basic environmental standards or to ensure the safe operation of the internal energy market.

CHAPTER IV – MUTUAL ASSISTANCE IN THE EVENT OF DISRUPTION

Article 44

In the event of disruption of Network Energy supply affecting a Party and involving another Party or a third country, the Parties shall seek an expeditious resolution in accordance with the provisions of this Chapter.

Article 45

Upon request of the Party directly affected by the disruption, the Ministerial Council shall meet. The Ministerial Council may take the necessary Measures in response to the disruption.

Article 46

Within one year of the date of entry into force of this Treaty, the Ministerial Council shall adopt a Procedural Act for the operation of the mutual assistance obligation under this Chapter, which may include the conferral of powers to take interim Measures to the Permanent High Level Group.

TITLE V – INSTITUTIONS OF THE ENERGY COMMUNITY

CHAPTER I - THE MINISTERIAL COUNCIL

Article 47

The Ministerial Council shall ensure that the objectives set out in this Treaty are attained. It shall:

- (a) provide general policy guidelines;
- (b) take Measures;
- (c) adopt Procedural Acts, which may include the conferral, under precise conditions, of specific tasks, powers and obligations to carry out the policy of the Energy Community on the Permanent High Level Group, the Regulatory Board or the Secretariat.

Article 48

The Ministerial Council shall consist of one representative of each Contracting Party and two representatives of the European Community. One non-voting representative of each Participant may participate in its meetings.

Article 49

The Ministerial Council shall adopt its internal rules of procedure by Procedural Act.

Article 50

The Presidency shall be held in turn by each Contracting Party for a term of six months in the order decided by a Procedural Act of the Ministerial Council. The Presidency shall convene the Ministerial Council in a place decided upon by the Presidency. The Ministerial Council shall meet at least once every six months. The meetings shall be prepared by the Secretariat.

Article 51

The Presidency shall chair the Ministerial Council and be assisted by one representative of the European Community and one representative of the incoming Presidency as Vice-Presidents. The Presidency and the Vice-Presidents shall prepare the draft Agenda.

Article 52

The Ministerial Council shall submit an annual report on the activities of the Energy Community to the European Parliament and to the Parliaments of the Adhering Parties and of the Participants.

CHAPTER II - THE PERMANENT HIGH LEVEL GROUP

Article 53

The Permanent High Level Group shall:

- (a) prepare the work of the Ministerial Council;
- (b) give assent to technical assistance requests made by international donor organisations, international financial institutions and bilateral donors;
- (c) report to the Ministerial Council on progress made toward achievement of the objectives of this Treaty;
- (d) take Measures, if so empowered by the Ministerial Council;
- (e) adopt Procedural Acts, not involving the conferral of tasks, powers or obligations on other institutions of the Energy Community;
- (f) discuss the development of the *acquis communautaire* described in Title II on the basis of a report that the European Commission shall submit on a regular basis.

Article 54

The Permanent High Level Group shall consist of one representative of each Contracting Party and two representatives of the European Community. One non-voting representative of each Participant may participate in its meetings.

Article 55

The Permanent High Level Group shall adopt its internal rules of procedure as a Procedural Act.

Article 56

The Presidency shall convene the Permanent High Level Group at a place to be determined by the Presidency. The meetings shall be prepared by the Secretariat.

Article 57

The Presidency shall chair the Permanent High Level Group and be assisted by one representative of the European Community and one representative of the incoming Presidency as Vice-Presidents. The Presidency and the Vice-Presidents shall prepare the draft Agenda.

CHAPTER III – THE REGULATORY BOARD

Article 58

The Regulatory Board shall:

- (a) advise the Ministerial Council or the Permanent High Level Group on the details of statutory, technical and regulatory rules;
- (b) issue Recommendations on cross-border disputes involving two or more Regulators, upon request of any of them;
- (c) take Measures, if so empowered by the Ministerial Council;
- (d) adopt Procedural Acts.

Article 59

The Regulatory Board shall be composed of one representative of the energy regulator of each Contracting Party, pursuant to the relevant parts of the *acquis communautaire* on energy. The European Community shall be represented by the European Commission, assisted by one regulator of each Participant, and one representative of the European Regulators Group for Electricity and Gas (EREG). If a Contracting Party or a Participant has one regulator for gas and one regulator for electricity, the Contracting Party or the Participant shall determine which regulator shall attend a meeting of the Regulatory Board, taking account of its agenda.

Article 60

The Regulatory Board shall adopt its internal rules of procedure by Procedural Act.

Article 61

The Regulatory Board shall elect a President for a term determined by the Regulatory Board. The European Commission shall act as Vice-President. The President and the Vice-President shall prepare the draft Agenda.

Article 62

The Regulatory Board shall meet in Athens.

CHAPTER IV - THE FORA

Article 63

Two Fora, composed of representatives of all interested stakeholders, including industry, regulators, industry representative groups and consumers, shall advise the Energy Community.

Article 64

The Fora shall be chaired by a representative of the European Community.

Article 65

The conclusions of the Fora shall be adopted by consensus. They shall be forwarded to the Permanent High Level Group.

Article 66

The Electricity Forum shall meet in Athens. The Gas Forum shall meet at a place to be determined by a Procedural Act of the Ministerial Council.

CHAPTER V - THE SECRETARIAT

Article 67

The Secretariat shall:

- (a) provide administrative support to the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora;
- (b) review the proper implementation by the Parties of their obligations under this Treaty, and submit yearly progress reports to the Ministerial Council;
- (c) review and assist in the coordination by the European Commission of the donors' activity in the territories of the Adhering Parties and the territory under the jurisdiction of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo, and provide administrative support to the donors;
- (d) carry out other tasks conferred on it under this Treaty or by a Procedural Act of the Ministerial Council, excluding the power to take Measures; and
- (e) adopt Procedural Acts.

Article 68

The Secretariat shall comprise a Director and such staff as the Energy Community may require.

Article 69

The Director of the Secretariat shall be appointed by a Procedural Act of the Ministerial Council. The Ministerial Council shall lay down, by Procedural Act, rules for the recruitment, working conditions and geographic equilibrium of the Secretariat's staff. The Director shall select and appoint the staff.

Article 70

In the performance of their duties the Director and the staff shall not seek or receive instructions from any Party to this Treaty. They shall act impartially and promote the interests of the Energy Community.

Article 71

The Director of the Secretariat or a nominated alternate shall assist at the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora.

Article 72

The seat of the Secretariat shall be in Vienna.

CHAPTER VI – BUDGET

Article 73

Each Party shall contribute to the budget of the Energy Community as set out in Annex IV. The level of contributions may be reviewed every five years, on request of any Party, by a Procedural Act of the Ministerial Council.

Article 74

The Ministerial Council shall adopt the budget of the Energy Community by Procedural Act every two years. The budget shall cover the operational expenses of the Energy Community necessary for the functioning of its institutions. The expenditure of each institution shall be set out in a different part of the budget. The Ministerial Council shall adopt a Procedural Act specifying the procedure for the implementation of the budget, and for presenting and auditing accounts and inspection.

Article 75

The Director of the Secretariat shall implement the budget in accordance with the Procedural Act adopted pursuant to Article 74, and shall report annually to the Ministerial Council on the execution of the budget. The Ministerial Council may decide by Procedural Act, if appropriate, to entrust independent auditors with verifying the proper execution of the budget.

TITLE VI – DECISION MAKING PROCESS

CHAPTER I – GENERAL PROVISIONS

Article 76

Measures may take the form of a Decision or a Recommendation.

A Decision is legally binding in its entirety upon those to whom it is addressed.

A Recommendation has no binding force. Parties shall use their best endeavours to carry out Recommendations.

Article 77

Save as provided in Article 80, each Party shall have one vote.

Article 78

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board may act only if two third of the Parties are represented. Abstentions in a vote from Parties present shall not count as votes cast.

CHAPTER II – MEASURES UNDER TITLE II

Article 79

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title II on a proposal from the European Commission. The European Commission may alter or withdraw its proposal at any time during the procedure leading to adoption of the Measures.

Article 80

Each Contracting Party shall have one vote.

Article 81

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall act by a majority of the votes cast.

CHAPTER III – MEASURES UNDER TITLE III

Article 82

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title III on a proposal from a Party or the Secretariat.

Article 83

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall act by a two third majority of the votes cast, including a positive vote of the European Community.

CHAPTER IV – MEASURES UNDER TITLE IV

Article 84

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures under Title IV on a proposal from a Party.

Article 85

The Ministerial Council, the Permanent High Level Group or the Regulatory Board shall take Measures by unanimity.

CHAPTER V – PROCEDURAL ACTS

Article 86

A Procedural Act shall regulate organizational, budgetary and transparency issues of the Energy Community, including the delegation of power from the Ministerial Council to the Permanent High Level Group, the Regulatory Board or the Secretariat, and shall have binding force on the institutions of the Energy Community, and, if the Procedural Act so provides, on the Parties.

Article 87

Save as provided in Article 88, Procedural Acts shall be adopted in compliance with the Decision Making Process set out in Chapter III of this Title.

Article 88

The Procedural Act appointing the Director of the Secretariat provided for in Article 69 shall be adopted by simple majority on a proposal from the European Commission. The Procedural Acts on budgetary matters provided for in Articles 73 and 74 shall be adopted by unanimity on a proposal from the European Commission. The Procedural Acts conferring powers on the Regulatory Board provided for in Article 47(c) shall be taken by unanimity on a proposal from a Party or the Secretariat.

TITLE VII - IMPLEMENTATION OF DECISIONS AND DISPUTE SETTLEMENT

Article 89

The Parties shall implement Decisions addressed to them in their domestic legal system within the period specified in the Decision.

Article 90

1. Failure by a Party to comply with a Treaty obligation or to implement a Decision addressed to it within the required period may be brought to the attention of the Ministerial Council by a reasoned request of any Party, the Secretariat or the Regulatory Board. Private bodies may approach the Secretariat with complaints.
2. The Party concerned may make observations in response to the request or complaint.

Article 91

1. The Ministerial Council may determine the existence of a breach by a Party of its obligations. The Ministerial Council shall decide:
  - (a) by a simple majority, if the breach relates to Title II;
  - (b) by a two-third majority, if the breach relates to Title III;
  - (c) by unanimity, if the breach relates to Title IV.
2. The Ministerial Council may subsequently decide by simple majority to revoke any decisions adopted under this Article.

Article 92

1. At the request of a Party, the Secretariat or the Regulatory Board, the Ministerial Council, acting by unanimity, may determine the existence of a serious and persistent breach by a Party of its obligations under this Treaty and may suspend certain of the rights deriving from application of this Treaty to the Party concerned, including the suspension of voting rights and exclusion from meetings or mechanisms provided for in this Treaty.
2. The Ministerial Council may subsequently decide by simple majority to revoke any decisions taken under this Article.

Article 93

When adopting the decisions referred to in Articles 91 and 92, the Ministerial Council shall act without taking into account the vote of the representative of the Party concerned.

TITLE VIII - INTERPRETATION

Article 94

The institutions shall interpret any term or other concept used in this Treaty that is derived from European Community law in conformity with the case law of the Court of Justice or the Court of First Instance of the European Communities. Where no interpretation from those Courts is available, the Ministerial Council shall give guidance in interpreting this Treaty. It may delegate that task to the Permanent High Level Group. Such guidance shall not prejudice any interpretation of the *acquis communautaire* by the Court of Justice or the Court of First Instance at a later stage.

TITLE IX – PARTICIPANTS AND OBSERVERS

Article 95

Upon a request to the Ministerial Council, any Member State of the European Community may be represented in the Ministerial Council, the Permanent High Level Group and the Regulatory Board under the conditions laid down in Articles 48, 54 and 59 as a Participant, and shall be permitted to participate in the discussions of the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora.

Article 96

1. Upon a reasoned request of a neighbouring third country, the Ministerial Council may, by unanimity, accept that country as an Observer. Upon a request presented to the Ministerial Council within six months of the date of entry into force of this Treaty, Moldova shall be accepted as an Observer.
2. Observers may attend the meetings of the Ministerial Council, the Permanent High Level Group, the Regulatory Board and the Fora, without participating in the discussions.

TITLE X - DURATION

Article 97

This Treaty is concluded for a period of 10 years from the date of entry into force. The Ministerial Council, acting by unanimity, may decide to extend its duration. If no such decision is taken, the Treaty may continue to apply between those Parties who voted in favour of extension, provided that their number amounted to at least two thirds of the Parties to the Energy Community.

Article 98

Any party may withdraw from this Treaty by giving six months notice, addressed to the Secretariat.

Article 99

Upon accession to the European Community of an Adhering Party, that party shall become a Participant as provided for in Article 95.

TITLE XI – REVISION AND ACCESSION

Article 100

The Ministerial Council may, by unanimity of its Members:

- (i) amend the provisions of Title I to VII;
- (ii) decide to implement other parts of the *acquis communautaire* related to Network Energy;
- (iii) extend this Treaty to other energy products and carriers or other essential network infrastructures;
- (iv) agree on the accession to the Energy Community of a new Party.

TITLE XII - FINAL AND TRANSITIONAL PROVISIONS

Article 101

Without prejudice to Articles 102 and 103, the rights and obligations arising from agreements concluded by a Contracting Party before the signature of this Treaty shall not be affected by the provisions of this Treaty. To the extent that such agreements are not compatible with this Treaty, the Contracting Party concerned shall take all appropriate measures to eliminate the incompatibilities established, no later than one year after the date of entry into force of this Treaty.

Article 102

All obligations under this Treaty are without prejudice to existing legal obligations of the Parties under the Treaty establishing the World Trade Organisation.

Article 103

Any obligations under an agreement between the European Community and its Member States on the one hand, and a Contracting Party on the other hand shall not be affected by this Treaty. Any commitment taken in the context of negotiations for accession to the European Union shall not be affected by this Treaty.

Article 104

Until the adoption of the Procedural Act referred to in Article 50, the 2003 Athens Memorandum of Understanding³ shall define the order for holding the Presidency.

Article 105

This Treaty shall be approved by the Parties in accordance with their internal procedures.

This Treaty shall enter into force on the first day of the month following the date on which the European Community and six Contracting Parties have notified the completion of the procedures necessary for this purpose.

Notification shall be sent to the Secretary-General of the Council of the European Union who shall be the depositary for this Treaty.

In witness thereof the duly authorised representatives have signed this Treaty.

---

³ Memorandum of Understanding on the Regional Energy Market in South East Europe and its Integration into the European Community Internal Energy Market, signed in Athens on 8 December 2003.

ANNEX I

TIMETABLE FOR THE IMPLEMENTATION OF THE EC DIRECTIVES N° 2003/54 AND 2003/55, AND THE EC REGULATION N° 1228/2003, OF 26 JUNE 2003

1. Subject to paragraph 2 below and Article 24 of this Treaty, each Contracting Party shall implement within twelve months of the entry into force of this Treaty:
  - (i) the European Community Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity;
  - (ii) the European Community Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in natural gas;
  - (iii) the European Community Regulation 1228/2003/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity.
2. Each Contracting Party must ensure that the eligible customers within the meaning of the European Community Directives 2003/54/EC and 2003/55/EC are:
  - (i) from 1 January 2008, all non-household customers; and
  - (ii) from 1 January 2015, all customers.

ANNEX II

TIMETABLE FOR THE IMPLEMENTATION OF THE ACQUIS ON ENVIRONMENT

1. Each Contracting Party shall implement Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directives 97/11/EC of 3 March 1997 and Directive 2003/35/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, on the entry into force of this Treaty.
2. Each Contracting Party shall implement Council Directive 1999/32/EC of 26 April 1999 relating to a reduction in the sulphur content of certain liquid fuels and amending Directive 93/12/EEC by 31 December 2011.
3. Each Contracting Party shall implement Directive 2001/80/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2001 on the limitation of emissions of certain pollutants into the air from large combustion plants by 31 December 2017.
4. Each Contracting Party shall implement Article 4(2) of Directive 79/409/EEC of the Council of 2 April 1979 on the conservation of wild birds on the entry into force of this treaty.

ANNEX III

Article 81 of the EC Treaty

1. The following shall be prohibited as incompatible with the common market: all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices which may affect trade between Member States and which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition within the common market, and in particular those which:

- (a) directly or indirectly fix purchase or selling prices or any other trading conditions;
- (b) limit or control production, markets, technical development, or investment;
- (c) share markets or sources of supply;
- (d) apply dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;
- (e) make the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

2. Any agreements or decisions prohibited pursuant to this article shall be automatically void.

3. The provisions of paragraph 1 may, however, be declared inapplicable in the case of:

- any agreement or category of agreements between undertakings,
- any decision or category of decisions by associations of undertakings,
- any concerted practice or category of concerted practices,

which contributes to improving the production or distribution of goods or to promoting technical or economic progress, while allowing consumers a fair share of the resulting benefit, and which does not:

- (a) impose on the undertakings concerned restrictions which are not indispensable to the attainment of these objectives;
- (b) afford such undertakings the possibility of eliminating competition in respect of a substantial part of the products in question.

Article 82 of the EC Treaty

Any abuse by one or more undertakings of a dominant position within the common market or in a substantial part of it shall be prohibited as incompatible with the common market in so far as it may affect trade between Member States.

Such abuse may, in particular, consist in:

- (a) directly or indirectly imposing unfair purchase or selling prices or other unfair trading conditions;
- (b) limiting production, markets or technical development to the prejudice of consumers;
- (c) applying dissimilar conditions to equivalent transactions with other trading parties, thereby placing them at a competitive disadvantage;
- (d) making the conclusion of contracts subject to acceptance by the other parties of supplementary obligations which, by their nature or according to commercial usage, have no connection with the subject of such contracts.

Article 86(1) and (2) of the EC Treaty

1. In the case of public undertakings and undertakings to which Member States grant special or exclusive rights, Member States shall neither enact nor maintain in force any measure contrary to the rules contained in this Treaty, in particular to those rules provided for in Article 12 and Articles 81 to 89.

2. Undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest or having the character of a revenue-producing monopoly shall be subject to the rules contained in this Treaty, in particular to the rules on competition, in so far as the application of such rules does not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular tasks assigned to them. The development of trade must not be affected to such an extent as would be contrary to the interests of the Community.

Article 87 of the EC Treaty

1. Save as otherwise provided in this Treaty, any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the common market.
2. The following shall be compatible with the common market:
  - (a) aid having a social character, granted to individual consumers, provided that such aid is granted without discrimination related to the origin of the products concerned;
  - (b) aid to make good the damage caused by natural disasters or exceptional occurrences;
  - (c) aid granted to the economy of certain areas of the Federal Republic of Germany affected by the division of Germany, in so far as such aid is required in order to compensate for the economic disadvantages caused by that division.
3. The following may be considered to be compatible with the common market:
  - (a) aid to promote the economic development of areas where the standard of living is abnormally low or where there is serious underemployment;
  - (b) aid to promote the execution of an important project of common European interest or to remedy a serious disturbance in the economy of a Member State;
  - (c) aid to facilitate the development of certain economic activities or of certain economic areas, where such aid does not adversely affect trading conditions to an extent contrary to the common interest;
  - (d) aid to promote culture and heritage conservation where such aid does not affect trading conditions and competition in the Community to an extent that is contrary to the common interest;
  - (e) such other categories of aid as may be specified by decision of the Council acting by a qualified majority on a proposal from the Commission.

ANNEX IV

CONTRIBUTION TO THE BUDGET

Parties	Contribution in percentage
European Community	94,9 %
Republic of Albania	0,1 %
Republic of Bulgaria	1 %
Bosnia and Herzegovina	0,3 %
Republic of Croatia	0,5 %
former Yugoslav Republic of Macedonia	0,1 %
Republic of Montenegro	0,1 %
Romania	2,2 %
Republic of Serbia	0,7 %
United Nations Interim Administration Mission in Kosovo	0,1 %

Članak 3.

Za provedbu ovoga Zakona nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Ugovor iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora («Narodne novine», broj 28/96).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u «Narodnim novinama».

Klasa:

Urbrój:

Zagreb,

Predsjednik Hrvatskog sabora

Vladimir Šeks, v.r.